

Kjøbstadlommuners Vedkommende, idet den paa-gjældende Kommune overbebyrdes ved Paalæget af en Forpligtelse, som egentlig slet ikke er Kommunens, men Statens, saa maa det ogsaa være en Pligt for Lovgivningsmagten at sørge for, at denne Forpligtelse kan blive nogenlunde ligelig fordelt. Det ærede Medlem har erkjendt dette for Landkommunernes Vedkommende, idet han henviste til Amtskommunerne, men han maa da ogsaa, naar han vil være retfærdig, erkjende det for Kjøbstadkommunernes Vedkommende. Det ærede Medlem vilde godtgjøre, at der ingen Overbebyrdelse fandt Sted i Kjøbstæderne, og han fremhævede da Kjøbenhavn som Exempel; derimod glemte han viselig at omtale Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn, thi havde han gjort det, saa vilde han sikkert have fundet, at der for ikke saa Kjøbstæders Vedkommende med Nette vilde kunne tales om Overbebyrdelse. Ja, jeg tør jo heller ikke fortsætte denne Debat længere, og jeg skal derfor kun sige et Par Ord i Anledning af den Udtalelse, der i Gaar faldt fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Vedreborg), og som allerede oftere er bleven berørt. Det var den Udtalelse, at den fattige, den arbejdende Befolkning skulde have Ret til Erstatning for den Uret, den havde lidt igjennem flere Slægtled. Maatte jeg hertil bemærke, at, har denne Befolkning virkelig igjennem flere Slægtled lidt Uret, endog saa i høj Grad, saa er det kun en daarlig Erstatning at give den, naar man henviser den til Fattiggaaarde og Arbejdsanstalter. Havde det ærede Medlem endda forlangt, at vi skulde beværte den med Dyresteg og Champagne, saa var der dog Logik deri, og det er ogsaa denne Logik, vi høre udtale af Socialisterne, der ikke ville nøies med at komme paa Fattiggaaarde, men ville nyde Livet som Erstatning for de mange formentlige Uretfærdigheder, der igjennem Slægtled ere udøvede imod dem. Jeg kan forsikre det ærede Medlem, at, hvis man skulde tilfredsstille disse Fordringer paa Erstatning for mange Aars Uret, saa var det ikke nok at tage Ballø og Benmetofte — jeg veed ikke, om det ærede Medlem tog dem med —, men man maatte da gaa meget videre og tage mange halvt offentlige Gudsor f. Ex. først Lehn- og Stamhuuse.

Holstein-Vedreborg: Jeg har nærmest begjæret Ordet for at takke det ærede Medlem for Præsts Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) for den Dplysning, han med saa megen Varme, og jeg veed ikke, om jeg tør sige: sædelig, kristelig Alvor, gav os om, at Egennyttens var det politiske Princip, han ansaa for det nødvendige og rette. Jeg skal dog i saa Henseende gjøre opmærksom paa, at jeg for mit Regtet, jeg tror, for Fleres Vedkommende, maa betakke mig for at gjøre Følgestab. Hvad det ærede Medlems Bemærkning om min Socialisme angaar, da veed jeg ikke, om den var en Følge af hans politiske Egennytte, eller om den

havde sin Grund i taktiske Hensyn; hvis det Sidste skulde være Tilfældet, maa det være mig tilladt at gjøre opmærksom paa, at som taktisk Vaaben er det noget antikveret, og jeg har ikke saa megen Interesse for Antikviteter, at jeg skulde føle mig fristet til at dvæle længe ved et saadant Punkt i Debatten. Derimod har det glædet mig at høre, at der var en sjelden Uenighed mellem det ærede Medlem fra Præsts og det ærede Medlem for 2histed Amts 2den Valgkreds (Sagd). Dette ærede Medlem var nemlig en meget bestemt Modstander af den Egoisme, der blev hævdet fra den anden Side. — Maa det være mig tilladt, da jeg har faaet Ordet, at gjøre det ærede Medlem (Sagd), der stadig ønsker Fattigforsørgelsen begrundet paa det højere Sædelige eller Kristelige, opmærksom paa, at der findes i Grundloven en Paragraf, hvori der gives den Fattige en ligefrem Ret, og denne Paragraf maa vi respektere, i det Mindste saalænge Grundloven eksisterer (Sagd: Grundlovens § 3 handler om en kristelig Stat!) Den 3die Paragraf i Grundloven handler jo dog ikke om Fattigvæsenet. Hvad Spørgsmaalet om Tidernes Uret angaar, da finder jeg mig besjætet til at gjentage, at det er min Mening, at Lovgivningen og den historiske Udvikling gennem Generationer, saavel paa det økonomiske Gebet som ved mangfoldige andre politiske Foranstaltninger og ved at støtte visse private Foranstaltninger, har tilfidsat de Samfundsklasser, som ere de mindre begunstigede i Samfundet og gjort ligefrem Uret imod dem. Det er min bestemte Mening; jeg skal ikke her indlade mig paa at give en historisk Forklaring af, hvorledes det er slet, jeg ønsker kun at konstatere, at det virkelig er Meningen af, hvad jeg har sagt, for at man ikke skal tro, at det muligvis kunde være mig undsluppet. Den Uret, som Samfundet er Skyld i, er Samfundet forpligtet til at erstatte, og naar man vil komme bort deraf ved at sige, at det er tidligere Tidens Borgere, som ere døde for flere hundrede Aar siden, som have begaaet denne Uret, og at vi dog ikke kunne være forpligtede til at erstatte den Stude, som de have gjort mod de andre Døde, ved at give Andre, der nu leve, Penge, saa skal jeg gjøre opmærksom paa, at dette Resonnement behoer paa fuldstændig atomistisk Opfattelse af Staten. Det er Staten, Samfundet, som har begaaet Uretten, og Samfundet, som er forpligtet til Erstatning; og det er den Uret, der er slet under Følgerne af hine Lovbestemmelser, og Virkningerne af hine Uretfærdigheder, som nu trykke de Sag af Samfundet, som, efter min Mening, have Ret til Erstatning, og som jeg heldigvis er enig med Grundloven i at ville give denne Erstatning. Jeg kan til Slutning ikke undlade at udtale min Forundring over den kristelige Maade, hvorpaa det ærede Medlem for 2histed Amts 2den Valgkreds (Sagd) nærmest tænker sig at støtte disse fattige Klasser; den bestaar i to Ting, dels